

а само били държавни чиновници и изпълнявали и заимали по-малкитѣ държавни служби. Затова малкитѣ боляри социално стояли по-долу отъ великитѣ. Социалната разлика между тия двѣ класи на старата българска аристокрация се установява ясно и въ старото наказателно право. Споредъ Душановия законикъ великиятъ властелинъ се призовавалъ писмено на сждъ, а другитѣ устно чрѣзъ показване сждийския печатъ¹⁹³. Великитѣ власти се сждѣли само прѣдъ сждъ, съставенъ отъ велики власти, а малкитѣ сждѣли сждии отъ тѣхната класа¹⁹⁴. Великѣ властелинъ, който опсувалъ и осрамотилъ малкъ властелинъ, се наказвалъ съ сто периера глоба, а пъкъ ако нѣкой отъ послѣднитѣ се случало да опсува великѣ властелинъ, той се наказвалъ не само да заплати глоба сто периера, но и да бжде битъ¹⁹⁵.

§ 37.

Вжтрѣшни и вѣншни боляри.

Константинъ Порфирогенитъ дѣли българскитѣ боляри още на вжтрѣшни и вѣншни¹⁹⁶. Това раздѣление нѣмало социаленъ характеръ, а държавно-административенъ. Споредъ Дринова, вжтрѣшни боляри били ония, които изпълнявали придворни длѣжности и заимали разни служби въ централното управление на българската държава. Тѣ съставяли многобройната чиновническа иепархия и се дѣлили на много степени. Въ придворнитѣ тържества заимали мѣста отъ двѣтѣ страни на царя. Вѣншни пъкъ боляри били ония, които заимали длѣжности на областни управители въ държавата¹⁹⁷. Споредъ

¹⁹³ Законик Ст. Душана чл. 62.

¹⁹⁴ Ibid. чл. 152.

¹⁹⁵ Ibid. „ 50.

¹⁹⁶ Porph. I, 682.

¹⁹⁷ Дриновъ М. С. Южн. Слав. и Виз. въ X в., 83—84.